

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ DERSİ
TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ
(BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Feriha ARISOY

Antalya

2019

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ DERSİ
TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ
(BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Feriha ARISOY

**Tez Danışmanı
Prof.Dr.Erdoğan KÖSE**

Antalya, 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dūřecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Feriha ARISOY

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Feriha ARISOY'un bu çalışması 30.07.2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği/~~oy çokluğu~~ ile kabul edilmiştir.

İmza

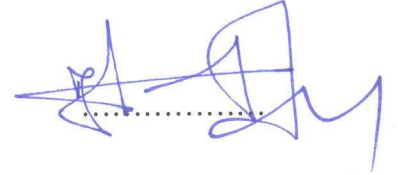
Başkan : Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZKAN

(Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

Üye : Doç.Dr. Harun ŞAHİN

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

Üye (Danışman) : Prof.Dr. Erdoğan KÖSE

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

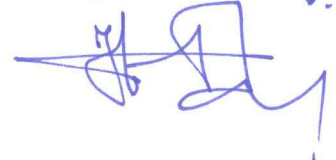

YÜKSEK LİSANS ADI: MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ DERSİ TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ (BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmam sűresince bilgi ve tecrűbeleri ile beni yűnlendiren deęerli tez danıőmanlarım sayın Prof. Dr. Gűnseli ORHON ve Prof. Dr. Erdoęan KűSE'ye; tezin istatistiksel analizlerinin yapılmasında desteęini esirgemeyen Giresun Ŭniversitesi Eęitimde Ŭlme ve Deęerlendirme Ana bilim dalı űęretim űyesi Dr. Ŭęr. Ŭyesi Gizem UYUMAZ'a; araőtırmaya katkı saęlayan Bingűl merkez ve ilçelerdeki tűm MTAL űęretmen, űęrenci ve idarecilerine, en içten teőekkűr ve saygılarımı sunarım.

Ŭęretmenlik mesleęini ruhuma iőleyen, en iyi űęretmenlerim olan, yoluma hayaliyle ıőık tutan canım annem Halime ARISOY'a ve kıymetli babam Veysel ARISOY'a minnet ve őűkranlarımı sunarım.

Feriha ARISOY

ÖZET

MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ DERSİ TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ (BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)

ARISOY, Feriha

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

Temmuz 2019, 69 sayfa

Bu çalışmanın amacı MTAL öğrencilerinin Biyoloji dersine yönelik tutumlarının cinsiyet, okul türü ve bölüm değişkenleri açısından incelenmesi ve biyoloji dersi tutumları ile akademik başarılarının incelenmesidir. Meslek lisesi öğrencilerinin Biyoloji dersine yönelik tutumlarını belirlemek için, Koçakoğlu ve Türkmen (2010) tarafından geliştirilen “Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Okul adı, cinsiyet ve bölüm bilgilerinin yer aldığı 3 maddelik demografik bilgiler öğrenci bilgi formunda verilmiştir. Akademik başarı olarakta ölçek uygulanan öğrencilerin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Biyoloji dersi sene sonu karne notları kullanılmıştır. Ölçek, Bingöl ilinin merkez ve ilçelerine bağlı tüm MTAL’lerinde 2017-2018 eğitim öğretim yılının II. Döneminde, 10.sınıfta öğrenim gören 553 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonuçları istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Alt problem cümlelerini araştırmak için betimsel istatistik, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi ve Spearman korelasyon teknikleri kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel çalışmalar ile öğrencilerin Biyoloji dersine yönelik tutumları ile alt boyutları arasındaki ilişki, 1-5 puan aralığından 3’e yakın olarak saptanmıştır. Laboratuara ilişkin tutum puanları en yüksek, Biyolojiye ilişkin tutum puanları ise en düşük çıkmıştır. Diğer alt problemlerde yapılan incelemelerde kız öğrencilerin Biyoloji dersine ilişkin tutum puanları erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Bölüme göre yapılan incelemelerde Sağlık Hizmetleri bölümündeki öğrencilerin Biyolojiye ilişkin puanlarının diğer bölüm öğrencilerinin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Okula göre yapılan incelemelerde ise meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları, laboratuara ilişkin tutum ve grupla öğrenmeye ilişkin tutum puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı

farklılık göstermezken; diğer alt boyut puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin biyoloji dersi tutumları ile akademik başarıları arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Mesleki ve Teknik Liseler, Biyoloji Öğretimi, Biyoloji dersine karşı tutum, Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, Akademik Başarı*

Abstract

THE EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF THE VOCATIONAL AND TECHNICAL HIGH SCHOOL STUDENTS' TOWARDS THE BIOLOGY COURSE AND ACADEMIC ACHIEVEMENT (BİNGÖL PROVINCE SAMPLE)

ARISOY, Feriha

Master Of Science, Department of Curriculum and Instruction

Thesis Advisor: Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

July 2019, 69 pages

The aim of this thesis is to examine the attitudes of the students in vocational and technical high schools towards the Biology course in terms of gender, school type and department variables and to examine the attitude towards the Biology course and academic achievement. In order to determine the attitudes of vocational high school students towards Biology course, "Attitude Scale towards Biology Course" which was developed by Koçakoğlu and Türkmen (2010) was utilized. The 3-article demographic information which includes; school name, gender and departmental information are given on the scale. That scale is used for all vocational and technical high schools of Bingöl district. It was applied to 553 students which studying in 10th grade. The results were evaluated in the SPSS 24 program. Descriptive statistics, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test and Spearman technic were used to investigate the sub-problem sentences. With the statistical studies, the relationship between the students' attitudes towards the Biology course and their sub-dimensions was found between 1-5 scales (to be close to 5). The attitude scores of the laboratory were the highest and the attitude scores related to the biology were the lowest. Also, in the examinations carried out in other sub-problems, female students' attitude towards Biology course was higher than that of male students. Besides, in the examinations made according to the department, it was determined that the scores of the students in the Department of Health Services were significantly lower than those of the other department students. According to school examinations, attitudes towards biology course scores of the vocational high school students, attitude towards the laboratory and attitude scores related to the group studies have not emerged a statistically significant difference according to the department, however other sub-dimension scores display some statistically significant

differences. It is concluded that, there have no significant relationship between students' attitudes towards biology and academic achievement.

Key Words: *Vocational and Technical High Schools, Biology Teaching, Attitude towards Biology course, Attitude Scale for Biology Course, Academic Achievement*

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlıkları	4
1.5. Varsayımlar	5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Biyoloji Bilimi	6
2.1.1. Biyoloji Dersinin Özel Amaçları.....	7
2.1.2 Biyoloji Dersi Öğretim Programı Hazırlanışı.....	8
2.2. Mesleki ve Teknik Liseler.....	9
2.2.1. Mesleki ve Teknik Liselerde Fen Bilimlerinin Yeri.....	9
2.3. Tutum ve Akademik Başarı	11
2.3.1. Tutum.....	11
2.3.2. Biyoloji dersine yönelik tutumun önemi.....	11
2.3.3. Tutum ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki	12
2.4. İlgili Araştırmalar.....	13
2.4.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	13
2.4.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Çalışma Grubu	18
3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.4. Veri Toplama Süreci	20
3.5. Verilerin Analizi	21

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

4.1. Bulgular.....	27
4.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	27
4.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	28
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	30
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	33
4.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	36

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	37
5.2. Öneriler	39
KAYNAKÇA	41
EKLER	45
Ek-1 Araştırma İzin Onayı	45
Ek-2 Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	51
ÖZGEÇMİŞ.....	55
İNTİHAL RAPORU

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Ölçek Uygulanan Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	19
Tablo 2. Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farkını Gösteren Veriler.....	22
Tablo 3. Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Bölümlere Göre Farkını Gösteren Veriler....	23
Tablo 4. Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Okula Göre Farkını Gösteren Veriler.....	24
Tablo 5. Betimsel İstatistikler-Öğrencilerin Tutum Puanı Düzeyleri Verileri	27
Tablo 6. Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farkını Gösteren Veriler	29
Tablo 7. Tutum Puanlarının Bölümlere Göre Farkını Gösteren Veriler.....	31
Tablo 8. Tutum Puanlarının Okullara Göre Farkını Gösteren Veriler	33

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

- MTAL** : Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
BDÖP : Biyoloji Dersi Öğretim Programı
TYÇ : Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
PISA : Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Programı
OECD : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümleleri, önemi, sınırlılıkları ve varsayımları üzerinde durulmuştur. Araştırmanın gerçekleştirilmesine sebep olarak görülen problem durumu açıklanmış, araştırılmak istenen problem cümlesi ve alt problem cümleleri bu duruma göre belirlenmiştir. Araştırmayı önemli kılan durum açıklanmış, sınırlayıcı faktörler ile kabul edilen durumlar belirtilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Fen bilimleri araştırma, inceleme, gözlem, deney, sorgulama gibi süreçleri içeren, merak duygusu uyandıran, çok yönlü düşünmeyi sağlayan, analiz, sentez gibi üst düzey bilişsel becerilerin kazanımına katkıda bulunan, bilimsel okuryazarlığı sağlayan ve en önemlisi insan ihtiyaçlarına hizmet eden bilimlerin tamamıdır. Fen bilimleri eğitiminin hedeflerinden biri de, öğrencilerin duyuşsal gelişimlerini sağlamaya yardımcı olmaktır. Duyuşsal alandaki kazanımlar ile bireylerin değerler, inançlar ve tutumlarla ilgili olguları değişim gösterir (Ekici ve Hevedanlı, 2010). Bireylerin duyuşlarına hitap edecek öğrenmeler duygulardaki değişiklikleri beraberinde getirecektir. Böylelikle bireylerin bilişsel davranışları da etkilenecek ve öğrenme kolaylaşacaktır.

Fen bilimleri öğrencilerde sorgulama, merak etme, yaşamla ilişkilendirme, neden-sonuç ilişkisi kurma, çözümleyici düşünme gibi pek çok becerinin oluşmasında etkilidir. Bu sebeple fen bilimlerinin önemi yadsınamaz. Fen bilimlerinin bireye kazandırmak istediği tutum, bilgi, beceri ve davranışlar, ortaöğretimde fizik, kimya ve biyoloji dersler ile verilmeye çalışılmaktadır. Biyoloji, fen bilimleri içinde canlıları inceleyen bilim dalıdır. Bu sebeple doğrudan ya da dolaylı olarak diğer bilim dallarıyla ilişkisi bulunmaktadır (Çilenti ve Özçelik, 1991). İçeriği oldukça geniş olan biyolojinin genel amacı bireyin kendini ve doğayı anlamasına yardımcı olmaktır. İnsan sağlığını, doğayı, çevreyi ilgilendiren problemlerin çözümünde, hayatı kolaylaştıracak araç-gereçlerin tasarlanmasında, biyoteknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde biyoloji

bilimine önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple biyoloji bilimine gereken önem gösterilmelidir.

Öğretim programları hazırlanırken bireyin sahip olması gereken yetkinlik durumları Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ) olarak tanımlanmıştır. Bu yetkinliklerden bir tanesi olan bilimde yetkinlikte, problemleri tanımlamak ve kanıta dayanan sonuçlar üretmek maksadıyla dünyanın doğal düzeninin açıklanmasına dair bilgi birikimine ve bu bilgi birikimine ulaşmak için kullanılacak yöntemlerden faydalanma yeteneği ve isteği ele alınır (MEB, 2018b). Biyoloji dersi öğretim programı bu olgunluğun kazanımına hizmet etmeyi amaçlamaktadır ve bütün ortaöğretim kurumlarında 9.ve 10.sınıflarda zorunlu, 11.ve 12.sınıflarda ise seçmeli ders olarak okutulmaktadır.

Mesleki ve teknik liseler (MTAL), ülkemizde örgün eğitim veren ortaöğretim kurumlarından biridir. Bu liselerde verilen mesleki ve teknik eğitimin amacı, öğrencileri iyi birer vatandaş olarak yetiştirmek, esnek bir oluşum içinde ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda ortak bir genel kültür vererek bir üst öğrenim kurumuna ve/veya iş hayatına hazırlamaktır (MEB, 2018d). Bahsedilen verilmesi amaçlanan ortak genel kültür biyoloji, coğrafya, felsefe, kimya gibi derslere ait öğretim programlarıyla gerçekleştirilebilir. Bu bakımdan meslek liselerinde kültür dersleri olarak geçen derslere ait öğretim programlarının bu lise türlerine özel olarak hazırlanması önem teşkil etmektedir.

Birey, erken yaşlarda başladığı eğitim hayatını tamamladığında, öğretim programlarının saptamış olduğu kazanımları edinmiş; kendini keşfedip toplumu kalkındırabilecek kabiliyetler kazanmış, kendisine ve çevresine katkıda bulunan bir ferde dönüşebilir. Bu durumun gerçekleşmesi için iyi hazırlanmış ve uygulanabilir öğretim programlarının yanı sıra kişinin hazırbulunuşluğu, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yetileri de oldukça önem teşkil etmektedir. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal özelliklere sahip olan tutum, İnceoğlu (2010) tarafından bireyin davranışlarına bir yön veren, karar verme aşamasında bireyi yönlendiren olgu, herhangi bir olay, durum, nesne ya da insan topluluğuna yönelik gerçekleşmesi muhtemel bir tavır veya olumlu ya da olumsuz davranış gösterme yönelimi olarak tanımlanmıştır.

Tutumların pek çok değişkene bağlı olduğu bilinmektedir. Tutum bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla davranışın maksadını açıklamakta oldukça etkindir. Belirli etkinliklere

yönelik tutumların tespiti ile o etkinliklerdeki başarıyı belirlemek olasıdır (Ekici, 2002). Bu nedenle, etkili öğrenmenin sağlanmasında öğrenci tutumlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutumları ile tutuma etki eden değişkenlerden cinsiyet, okul türü ve bölüm değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiş ve öğrencilerin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Araştırmanın amacını Bingöl ili, merkez ve merkeze bağlı ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okuyan 10.sınıf öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının incelenmesi; cinsiyet, okul ve okudukları bölüm gibi farklı değişkenlere göre tutum düzeylerinin belirlenmesi ve biyolojiye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında nasıl bir ilişki olduğunun belirlenmesi oluşturmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın genel amacı MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının cinsiyet, okul türü, bölüm değişkenleri açısından incelenmesi ve biyoloji dersi tutumları ile akademik başarılarını incelemektir.

1.2.1. Alt Problemler

1. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile tutum ölçeğinin alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları ne düzeydedir?
2. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile alt boyut tutum puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile alt boyut tutum puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile alt boyut tutum puanları okula göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Mesleki ve teknik liseler, ortaöğretim kurumları arasında istenen ve beklenen performansı gösteremeyen lise türlerindedir. Öğrencilerin akademik olarak daha düşük performans göstermeleri, özellikle fizik, kimya, biyoloji gibi derslere karşı ilgi ve meraklarının zayıf olması, kendilerini yetersiz görmeleri gibi durumlar bu tür liselerde öğretimi zorlaştırmaktadır. Belirli ve önemli kazanımlara göre hazırlanmış ders öğretim programlarının bu gibi sebeplerden ötürü yeterince işlenememesi, öğrencilerin akademik başarılarını ve o derse yönelik tutumlarını etkileyebilmektedir. Tutumların duyuşsal davranış değişikliğinde önemli olması bu araştırmanın yapılmasında etkili olmuştur. MTAL öğrencilerinin biyoloji dersi tutumlarının cinsiyet, okul ve bölüm değişkenlerine göre değerlendirilmesinin, biyoloji dersi tutumları ile akademik başarılarının incelenmesinin ileride bu alanda yapılacak çalışmalara yardımcı olabileceği düşünölmektedir. Araştırma sonuçları ayrıca biyoloji dersi öğretim programlarının güncellenmesi sırasında uygulayıcılar tarafından değerlendirilip kullanılabilir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırmanın örneklemi Bingöl ili merkez ve diğer ilçeleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma verileri 2017-2018 eğitim-öğretim yılı II. ders dönemi ile sınırlıdır.
3. Araştırma yalnızca mesleki ve teknik liselerde okuyan 10.sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
4. Araştırmada verileri toplama esnasında bazı katılımcılar istenen basamakların tümünü tam olarak takip edememiş, bu yüzden elde edilen bazı veriler işlevsiz olmuştur.
5. Araştırmada akademik başarı olarak öğrencilerin 2017-2018 sene sonu karne notları kullanılmıştır.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin biyolojiye yönelik tutum ölçeği ile bilgi formunu içtenlikle ve doğru bir şekilde yanıtladıkları,
2. Öğrencilere uygulanan biyoloji dersine yönelik tutum ölçeğinin, öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutumlarını içtenlikle yansıttığı,
3. Akademik başarının ölçülmesi için kullanılan biyoloji dersi karne notlarının gerçek akademik başarılarını gösterdiği varsayılmıştır.

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmacı tarafından alanyazın çalışması yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun konular ayrı başlıklar halinde belirtilip ele alınmıştır. Daha önce diğer araştırmacılar tarafından yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış olan benzer çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Biyoloji Bilimi

Biyoloji, dünyadaki bütün canlıların yapılarını, hayat mücadelelerini, fizyolojik farklılıklarını, birbirleriyle etkileşimlerini inceleyen, daima gelişen dünyadaki canlı cansız bütün varlıklarla olan ilişkilerini inceleyen pek çok bilimdalı ile ilgisi bulunan fen bilimlerinin içinde yer alan bir bilim dalıdır (Parlak, 2007). Biyoloji yaşamla ilgisi en fazla olan derstir. Bu yüzden biyolojiyi öğrenmekle insan kendisini, çevresini, diğer canlıları ve doğanın işleyişini kavrayabilir. Böylelikle de doğa ve çevreye karşı farkındalık oluşabilir, canlılar arası etkileşimin önemi artabilir.

Biyoloji dersi öğrenciler tarafından anlaşılması güç olan, başarısız oldukları, zor bir ders olarak nitelendirilmektedir. Hâlbuki yaşamla iç içe olan bu bilim dalına yönelik olumsuz düşüncelerin öğrencilerin tutumlarından ileri geldiği sanılmaktadır (Gül ve Yeşilyurt, 2010). Bu durumda öğrenciler biyolojinin onlar için önemini farkına varamamaktadır. Biyoloji dersi öğretim programında belirlenen dersin hedeflerine ulaşmakta da sıkıntılar yaşanmaktadır. Farklı türde eğitim veren liselerde, biyoloji eğitiminin amaçlara ne kadar ulaştığının belirlenmesi ve öğrencilerle alakalı verilerin sürekli değerlendirmeye tabi tutulması, eğitim ve öğretimde verimliliğin sağlanmasında etkili olacaktır (Demirel, 2000).

2.1.1. Biyoloji Dersinin Özel Amaçları

Ortaöğretim kurumlarının genel amacı; “Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamaktır” (MEB, 2018b) şeklindedir.

Biyoloji öğretim programının temel hedefleri; biyolojide bulunan ana teoriler, olgular, süreçler ve uygulamalar hususunda yeterli donanım, bilgi, beceri ve anlayışa sahip, biyoloji ve bilimle ilgili tartışmalara etkili bir şekilde katılabilen ve bu tartışmaları değerlendirebilen, günlük hayatta karşılaşılabilecekleri bilimsel bilgi ve uygulamaların bilincinde, ömür boyu bilim öğrenmeye istekli bireyler yetiştirilmesidir (TTKB, 2013).

Biyoloji Dersi Öğretim Programı ile aynı zamanda öğrencilerin (MEB, 2018b);

- Biyolojide yer alan kanun, teori, aşamalar, prensip, ilke, hipotez gibi konularda bilgi sahibi olmaları,
- Biyolojiden öğrencilerini günlük hayatta kullanma becerisine dönüştürmeleri,
- Biyoloji alanına katkı sağlayan bazı bilim insanlarını tanımaları,
- Biyoloji ve bilimle ilgili tartışmalara faal olarak katılmaları ve bu tartışmaları kavrayabilmeleri,
- Biyoloji dersinde edindikleri kazanımlar yardımıyla yeni fikirler üretmeye ve özgün çalışmalar yapmak istemeleri,
- İşlevsel projeler, özgün tasarımlar ve buluşlar yapabilmeleri,
- Bilim ve teknolojinin tüm canlıların yaşamlarına olan etkilerini düşünüp değerlendirebilmeleri,
- Araştıran, sorgulayan, iş birliği yapan, eleştirel düşünen, etkili iletişimde olan, problem çözen, sorgulayan, üreten, yaşam boyu bilim öğrenmeye istekli bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

2.1.2 Biyoloji Dersi Öğretim Programı Hazırlanışı

Öğretim programları yenilenirken çeşitli işlem ve aşamalardan geçilir. TTKB'nın onayıyla hazırlanan öğretim programları güncellenirken şu sıra izlenir (MEB, 2018b):

- Başka ülkelerin son yıllarda yenilenip güncellenen öğretim programlarının incelenmesi,
- Yurt içinde ve dışında eğitim-öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmaların taranması,
- Önce Anayasa olmak üzere alakalı mevzuat, kalkınma tasarıları, siyasi partilerin programları, hükümet programları, şûra toplantı neticeleri, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kuruluşlarınca hazırlanan raporlar vb. dokümanların analizi,
- MEB programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıklarınca geliştirilen anketler vasıtasıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine ait görüşlerinin ve önerilerinin toplanması,
- İllerden gelen zümre raporlarının incelenmesi,
- Derslere ait açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik erişimde bulunan anket çıktılarının toplanması,
- Eğitim fakültelerinin dersler için hazırladıkları raporların incelenmesi, işlemlerinin tamamlanmasının ardından tüm görüş, tavsiye, beklenti ve eleştiriler, bakanlığın uzman personelleri, öğretmenler ve akademisyenlerden oluşan çalışma grupları tarafından incelenip değerlendirilir.

Ülkemizde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının onayıyla hazırlanan biyoloji öğretim programları yalnızca fen liseleri için farklılık göstermektedir. Bu farklılığın sebebi ise kazanım sayılarının bazı ünitelerde fazla olmasından kaynaklanır. Genel ve özel amaçlar, öğretim programının hazırlanma süreci, içerik, kazanımlar ve ölçme-değerlendirme yönüyle ise diğer programın aynısıdır (MEB, 2018f). MTAL ile diğer lise türlerinde aynı öğretim programı uygulanmaktadır.

2.2. Mesleki ve Teknik Liseler

Meslekî ve teknik eğitim ile, sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği içinde ulusal ve uluslararası meslekî yeterlilikte, meslek ahlâkına ve meslekî değerlere sahip, yenilikçi, girişimci, ekonomiye değer katan, üretken iş gücü yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bireylerin ilgi, kabiliyet ve mizaçları doğrultusunda uygun öğrenme fırsatlarının sunulduğu, iş ve meslek ahlakı merkezinde yenilikçi, istihdama hazırlayan, ekonomi ve sosyal sektörlerin gereksinimlerine göre geliştirilen ve sürekli yenilenen bir meslekî ve teknik eğitim sistemi oluşturulması hedeflenmektedir (MEB, 2018a). Bu hedeflere ulaşmada ortaöğretimde mesleki ve teknik liseler görev alır. Mesleki gelişimin ön planda olduğu bu tür liselerde pek çok alan bulunmaktadır.

Meslekî ve Teknik Anadolu Liselerinde 54 alanda ve bu alanlar kapsamında 199 dalda eğitim uygulanmaktadır. 9. sınıflar herhangi bir bölüm seçmeden ortak dersler almakta, 10. sınıfta alanlar ayrılmakta, 11. sınıfta ise alanlar dallara ayrılmakta ve 12. sınıfta öğrenci okuduğu daldan mezun olmaktadır (MEB, 2012).

OECD 2011 verilerine bakıldığında ülkemizin ortaöğretim seviyesindeki mesleki ve teknik eğitimde okullulaşma seviyesinin OECD ortalamasına yakın olduğu görülmektedir (MEB, 2018d). Strateji Geliştirme Başkanlığının Ekim 2018’de yayınlamış olduğu verilere göre ülkemizde ortaöğretim (genel ve mesleki) kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayısı 5 689 427dir. Bu öğrencilerin 1 481 018’ini MTAL öğrencileri oluşturmaktadır (MEB, 2018e). Mesleki ve teknik liselerde okuyan öğrenci sayısına bakıldığında mesleki eğitimin pek rağbet görmediği söylenebilir. Mesleki ve teknik eğitim strateji belgesi ve eylem planı 2014-2018’de buna sebep olarak ortaokulu tamamlayan öğrencilerden yüksek akademik başarısı olanların genellikle genel eğitim veren ortaöğretim okullarını tercih ederken orta ya da düşük başarı gösterenlerin mesleki ve teknik eğitim veren okul ve kurumları tercih etmeleri gösterilmiştir (MEB, 2018d).

2.2.1. Mesleki ve Teknik Liselerde Fen Bilimlerinin Yeri

Sarıbıyık (2013) meslek okullarında öğretilen bilgilerin bilim olabilmesi için öğrencilerin bu bilimsel bilgileri ezberlemesini değil; idrak etmesini, özümsemesini, bilginin nasıl üretildiğini öğrenmesini ve neyin bilim olup olmadığına nasıl karar vereceğini kestirmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu sebeple bilim ve teknolojinin bireyin ve toplumun faydasına olan değerinin

anlaşılması büyük önem arz etmektedir. Bilim ancak gerektiği gibi özen gösterilerek uygulanabilirse insanlara daha faydalı olabilir. Bu sebepten ülke koşulları öğrenilen mesleki bilgilerin uygulanmasında etkilidir (Ekşioğlu, 2017). Yetenek ve uygulama becerilerine dayalı meslek programlarının yoğunlukta olduğu bu tür okullarda meslek derslerinin yanı sıra fen dersleri gibi diğer derslerin öğretim programları hazırlanırken de öğrencilerin bu durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Psikomotor yetenekleri göreceli olarak daha gelişmiş olan meslek lisesi öğrencilerine yönelik hazırlanan öğretim programlarında uygulamalar, etkinlikler, deney ve gözlemler daha fazla yer almalıdır (Atıcı ve Çevik, 2015).

Eğitimin ülkelerin ihtiyaç ve beklentilerine göre olması konusunda yürütülen çalışmaları değerlendiren ve başka ülkeler ile de karşılaştırmalar yapan ulusal ve uluslararası düzeyde farklı çalışmalar mevcuttur. Bunlardan birisi OECD tarafından düzenlenmekte olan PISA'dır. Katılımcı ülkelerin karşılaştırılması yapılarak eğitim vaziyetleri ortaya çıkarılır ve böylelikle ülkelerin kendi eğitimsel problemlerini tespit etmelerine ve eğitim politikalarını gözden geçirmelerine olanak sağlanır (Çobanoğlu ve Kasapoğlu, 2010).

Her PISA döngüsünde temel alanlardan biri ağırlıklı alan olarak belirlenmektedir. Bu doğrultuda 2015 için "fen okuryazarlığı" ağırlıklı alan olarak belirlenmiştir. Fen okuryazarlığı alanına ilişkin sonuçlar incelendiğinde; PISA- 2015 uygulamasında fen okuryazarlığı alanında katılım gösteren tüm ülkelere ait ortalama puan 465, OECD ülkelerinin ortalaması 493 ve Türkiye ortalaması ise 425'tir. PISA-2015 fen okuryazarlığı sonuçlarının okul türlerine göre dağılımına bakıldığında fen liselerinde okuyanların ortalama puanları 534 ile en yüksek değerde iken, meslek lisesi öğrencilerinin ortalaması 392 seviyesinde kalmıştır (MEB, 2016). Atik (2017) belirli bir alanda alınan puanların okullar arası farklılıklar sebebiyle birbirinden çok uzak olması durumunu, okulların ilgili alandaki kazanımların öğrenciye verilmesinde ayrışması olarak değerlendirmiştir.

2.3. Tutum ve Akademik Başarı

2.3.1. Tutum

Herkesin farklı ihtiyaçları, yetenekleri ve ilgi alanları vardır. Fen bilimleri öğretiminin mühim amaçlarından birisi de, öğrencilerin duyuşsal bakımdan gelişimlerini sağlamaktır (Ekici ve Hevedanlı, 2010). Duyuşsal davranış eğitimde oldukça önemlidir. Öğrencinin duygularını içeren davranışları ifade eden duyuşsal alandaki öğrenmeler değerler, inançlar ve tutumlarla ilgili kavramların öğrencilerdeki değişimini içerir. Duyuşsal alan açısından ele alınan en önemli olgulardan biri olan tutumlar, “bireyin bir nesne bir olay ya da kavrama karşı olumlu veya olumsuz davranışı” olarak ifade edilir (Güney, 2000). Tutum, somut bir objeye veya soyut bir olguya ilişkin, ona zıt durma ya da ondan taraf olma şeklinde oluşan, bireyin fikir ve duygularına yön veren, kazanılmış öz eğilimlerdir (Tay ve Tay, 2006). Sosyal psikologlarca kabul edilene göre ise tutum, kişiye aittir ve onun bir objeye ilişkin his, düşünce ve davranışlarına bir bütünlük, bir anlam getirmektedir (Tavşancıl, 2005).

Kişiler kendilerine göre olmadığını düşündükleri işlerin içinde bulunmak istemeyebilir, bu durumlarını ise hoşlanma veya hoşlanmama biçiminde söyleyebilirler (Avcı, Coşkuntuncel ve İnandı, 2011). Bu sebeple bireyin bir duruma, işe, olguya, nesneye yöneliminde duyuşsal özellikleri oldukça önemli olmaktadır. Olumlu ya da olumsuz tutumlar kişinin o durum karşısında elde edeceklerini de doğrudan etkileyebilmektedir.

Bireylerin tutumlarını öğrenebilmek için duygu, düşünce ve davranışlarına bakılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bireylerin davranışlarını izlemek her zaman bireyin tutumunu tam olarak ifade etmeyebilir. Ayrıca bireyde olan bir tutum fikir boyutunda kalıp davranışa dönüşmemiş de olabilir. Bu sebeple bireylerin tutumlarını ölçmek için farklı tutum ölçerler geliştirilmiştir (Koçakoğlu ve Türkmen, 2010).

2.3.2. Biyoloji Dersine Yönelik Tutumun Önemi

Başarı dersin saptanan amaçlara ulaşması ve bu aşamada alınan yol ise, öğrenciden istenen seviyeye ulaşmalıdır (Tezcan, 1996). Yenilmez ve Özabacı (2003), eğitimde önemi

bulunan tutumun, öğrenmenin gerçekleşmesine etki ettiğini; öğrenmeye ve derse yönelik tutumların olumlu olmasının öğrencilerin akademik başarısını arttırdığını vurgulamışlardır. Tutumun olumlu veya olumsuz olması öğrenmeyi etkileyen bir faktörse, tutumu etkileyen durumların tespiti, değerlendirilmesi ve edinilen sonuçlara göre önlemlerin alınması eğitimin amacına ulaşmasında gerekli olmaktadır (Avcı, Coşkuntuncel ve İnandı, 2011).

Biyoloji öğretim programının başarıya ulaşmasında programın içeriklerinin yanı sıra öğrencilerin derse yönelik tutumları da etkili olmaktadır (Atik, Erkoç, Kayabaşı ve Yağcı, 2015). Tutumların değişmesi duyuşsal alandaki değişiklik olacağından öğrencinin farkındalığını, tepkide bulunmasını, istekliliğini etkileyecektir. Öğrencilerin biyolojiye yönelik tutumları pek çok faktöre bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Literatürde tutumların öğrencinin biyoloji dersine ve derste konuya olan alakasına, derste farklı öğretim yöntem ve tekniklerine uygun araç-gereç kullanımına, sınıf ortamına, öğretmene, öğretmenin kullandığı öğretim stratejilerine, öğrencilerin biyoloji dersindeki akademik başarısına göre farklılık gösterdiğini kanıtlayan birçok çalışma bulunmaktadır (Gül ve Yeşilyurt, 2010; Efe, Oral, Efe ve Sünkür, 2011; Aktaş, 2013; Atik, Doğan, Erkoç ve Tan, 2018).

2.3.3. Tutum ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Duyuşsal özelliklerden bir tanesi olan tutum pek çok değişkenden etkilenmekte, pek çok değişkeni ise etkileyebilmektedir. Tyler'ın (1973) duyuşsal alan ile ilgili yaptığı araştırmasında, duyuşsal özelliklerin, bilişsel özelliklerden çok da ayrı düşünülmemesi gerektiği; bilişsel öğrenmeler sağlanırken duyuşsal özelliklerin de doğal sonuçlar olarak ortaya çıkabileceği ve bunların geliştirilebileceği belirtilmektedir (Tyler, 1973; akt. Duman ve Yakar, 2017).

Tavşancıl (2005), tutumların doğuştan değil, zamanla öğrenme yolu ile kazanıldığını; tutumların oluşup değişmesinde okulların ve öğretmenlerin çok büyük etkileri olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin akademik başarılarının oluşmasında bilişsel yeterliliklerinin yanı sıra motivasyon, merak, tutum, öz-yeterlik, inanç ve değer gibi duyuşsal özellikleri de önemli olmaktadır. Duyuşsal öğrenmeler, tek başına bir öğretim hedefi oluşturmakta; ayrıca bilişsel alandaki öğrenmelerin gerçekleşmesine de katkıda bulunmaktadır. Bireyin ilgilerinin, tutumlarının, değerlerinin vb. bilinmesi kişinin mevcut durumunun anlaşılmasının yanı sıra

gelecekteki davranışlarının tahmininde de önemli bir belirtgen olarak kullanılabilir (Atik, Doğan, Erkoç ve Tan, 2018).

2.4. İlgili Araştırmalar

2.4.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Alanyazında biyoloji dersine yönelik tutumların başarı durumu, cinsiyet, öğretmen, öğrenci, okul yöneticileri, sınıf düzeyi, bölüm gibi farklı değişkenlere göre incelenmesi çalışmalarına rastlanmaktadır. Bunların arasından Özbaş (2016), Doğan (2015), Gül ve Yeşilyurt (2010), Ekici ve Hevedanlı (2010) ile Çevik ve Ekici (2008), yapmış oldukları çalışmalarla ülkemizde biyoloji dersine yönelik öğrenci tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Atik, Doğan, Erkoç ve Tan'ın (2018) yapmış olduğu çalışmada ise biyolojiye yönelik tutum ve akademik başarı arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Gül ve Yeşilyurt'un (2010) çalışmalarının amacı ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji ve biyoloji dersine yönelik tutumlarının neler olduğunun tespit edilmesi olmuştur. Tarama yöntemini kullanan araştırmacılar, yaptıkları araştırma sonucunda öğrencilerin biyolojiyi önemli ve faydalı bir bilim olarak kabul etmelerine rağmen, biyoloji derslerinde kendilerini oldukça başarısız gördükleri, biyoloji öğretmenlerine dolayısıyla biyoloji dersine karşı ön yargılı oldukları ve bu dersi sevmedikleri yönünde bulgular elde etmişlerdir.

Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla betimsel tarama yöntemini kullanan Ekici ve Hevedanlı (2010) ise öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutum puanları orta düzeyde bulmuşlar; cinsiyete, öğrencilerin öğrenim gördükleri öğretim kurumuna, kayıtlı buldukları sınıflara, lisedeki genel akademik başarılarına ve ailelerinin aylık gelirlerine göre biyoloji dersine yönelik tutum puanlarının farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Köseoğlu ve Pehlivan (2010) yaptıkları çalışmada fen lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarını ve akademik benlik tasarımlarını farklı değişkenlerden cinsiyet, sınıf düzeyi, başarı durumu ve öğrenim görmeyi planladığı bölüm bazında incelemeyi amaçlamışlardır.

Verileri analiz etmek için betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda fen lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumları ile akademik benlik tasarımları bakımından kız öğrenciler lehine fark tespit edilmiş ve öğrencinin sınıf düzeyi, başarı düzeyi ve öğrenim görmeyi planladığı bölüm bazında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

Köseoğlu (2010) biyoloji öğretmenliği programında okuyan öğrencilere yaptığı çalışmada birleştirme tekniğiyle yapılan işbirlikli öğretim ile öğretmen merkezli yöntemlerle yapılan öğretimin; akademik başarı, biyoloji öğretimi tutumu ve öz yeterliliği bakımından yaratacağı farkları belirlemeyi amaçlamıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel araştırma modelinin yöntem olarak kullanıldığı çalışmada birleştirme tekniğinin, öğrencilerin akademik başarılarını, biyoloji öğretimine yönelik tutumlarını arttırdığı, ancak biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Geylan (2014) yüksek lisans tez çalışması olarak bilimsel alan gezilerinin, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin, biyolojiye yönelik tutum ve akademik başarıları üzerine etkisi incelemiştir. Öntest-Sontest kontrol gruplu yarı deneysel araştırma deseninin kullanıldığı araştırma sonucunda biyoloji dersini bilimsel alan gezileri yöntemiyle uygulamanın, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin akademik başarı ve biyoloji dersine yönelik tutum düzeylerini arttırmada etkili olduğu saptanmıştır.

Doğan (2015) çalışmasında teknik liselerde öğrenim gören öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutumlarının cinsiyet ve alan değişkenleri açısından incelenmesini amaçlamıştır. Betimsel tarama yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın sonucunda öğrenciler arasında cinsiyet faktörü açısından fark bulunamazken, okudukları alanlara göre tutum düzeylerinde farklılıklar tespit edilmiştir.

Özbaş (2016) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Betimsel tarama yönteminin kullanıldığı çalışma sonucunda öğrencilerin genel olarak biyolojiye karşı tutumlarını olumlu bulmuş, tutumlarının cinsiyet ve okul türü açısından anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur.

Atik, Doğan, Erkoç ve Tan (2018) yapmış oldukları çalışmada lise ğrencilerinin biyolojiye yönelik tutum, öz-yeterlik ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Yöntem olarak amaçsal seçkisiz örnekleme yöntemlerinden aykırı durum örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Her sınıf kademesinden biyoloji dersi alan 148 ğrenci ile yapılan araştırmanın sonucunda; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre biyoloji dersinde daha başarılı oldukları, öğrencilerin biyoloji dersindeki akademik başarıları ile biyoloji dersine yönelik tutumları arasında yüksek ve pozitif yönlü, akademik başarıları ile biyoloji öz-yeterlik düzeyleri arasında ise orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

2.4.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Prokop, Prokop ve Tunnicliffe (2007), ğrencilerin biyolojiye yönelik ilgi ve tutumları üzerinde yaptıkları çalışmada tarama yöntemini kullanmışlardır. Araştırma sonucunda kız öğrenciler biyolojiye karşı daha ilgili ve başarılı bulunmuş; biyolojiyle alakalı filmlerin, hobilerin ve kitapların biyolojiye yönelik tutumlarının daha yüksek ilişkili olmasını sağladığı belirlenmiştir.

Yurtdışında yapılan çalışmalardan Nasr (2011), ğrencilerin biyolojiye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Tarama yönteminin kullanıldığı araştırmada kız öğrencilerin akademik başarılarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olmasına rağmen tutum yönünden aralarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Harrison ve White (2012) İngiltere'deki lise ğrencilerinin fen bilimlerine yönelik tutumları ile olası fen bilimleri tabanlı kariyerleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında literatür taramasını kullanmışlardır. Araştırmaları sonucunda İngiltere'deki öğrencilerin küçük yaşlarda fen bilimlerine ilgisinin daha yoğun olduğunu, ancak yaşları ilerledikçe ve konular diğer derslere göre daha emek ister hale gelince bu ilgilerini yitirdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bu öğrencilerin oldukça geniş bir kariyer alanına sahip olan fen bilimlerinin değerini bilmediklerini; bu farkındalığın eksik olmasının ise çoğu öğretmenin fen bilimleri tabanlı kariyer olanaklarına öğrencileri desteklemediklerinden ya da kariyer uzmanlarınca yeter nitelikte bir yönlendirmenin eksik olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.

Adekunle ve Femi-Adeoye (2016) yapmış oldukları çalışmada lise öğrencilerinin biyolojiye olan tutum ve ilgileri ile biyoloji dersindeki akademik başarılarını incelemeyi amaçlamışlardır. Rastgele seçilen 5 liseden toplamda 200 öğrenciye uygulanan araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin biyolojiye yönelik tutumları ve ilgileri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın gerçekleşmesi için seçilen araştırma modelinden, araştırmanın gerçekleştirildiği çalışma grubundan, veri toplama araçlarından, verilerin toplanma sürecinden ve bu verilerin nasıl analiz edildiğinden bahsedilmiştir. Tercih edilen araştırma modelinin seçilme nedenleri açıklanmış, çalışma grubunun oluşturulmasında dikkat edilen hususlara değinilmiştir. Araştırmada kullanılan tutum ölçeğine ait bilgilere yer verilmiştir. Verilerin toplanma süreci adım adım aktarılmış ve analiz aşamaları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersi tutumları ile akademik başarılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu sebeple mevcut bir durum tespit edilmek istendiğinden tarama modellerinden betimsel tarama yöntemi tercih edilmiştir. Tarama modelleri önceki tecrübelerle veya şu anda oluşan kavramları doğal haliyle açıklamayı amaçlayan çalışmalar olması sebebiyle tercih edilen bir araştırma yöntemidir (Karasar, 2013). Tarama modellerinin amaçları çoğunlukla “Ne idi?, Nedir?, Ne ile ilgilidir?” gibi soru cümleleriyle ifade edilir (Büyüköztürk, 2016). Betimsel yöntemler, merak edilen ve araştırılmak istenen sorunun var olan durumunu ortaya koymaya yöneliktir. Bu yöntemlerin en belirgin özelliği, mevcut durumu kendi şartları içerisinde ve olduğu gibi çalışmaktır (Alacapınar ve Sönmez, 2011). Betimsel taramaya uygun olarak MTAL öğrencilerinin biyoloji dersi tutumlarının hangi seviyede olduğu biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği ile saptanmaya çalışılmıştır. Ölçek uygulanırken öğrencilere hiçbir müdahalede bulunulmadan var olan durum tespit edilmeye çalışılmıştır. Akademik başarılarının incelenmesi için sene sonu karne notları kullanılarak mevcut durum saptanmıştır. Tarama modeli sayesinde akademik başarı ve tutum gibi farklı iki değişkenin hem incelenmesi yapıp hem de aralarında ilişki olup olmadığı tespit edilebilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Bingöl ili merkezinde ve ilçelerinde bulunan mesleki ve teknik anadolu liselerinde biyoloji dersi alan 10.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın mesleki ve teknik liselerde gerçekleştirilme sebebi, MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilgilerinin ve akademik başarılarının diğer lise türlerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha düşük olmasıdır. Meslek liselerinde 9.sınıflarda ortak dersler okutulurken bölüm dersleri 10.sınıftan itibaren başlamaktadır. 11.sınıfta ise bu bölümler dallara ayrılmaktadır. Bölüm değişkeninin de araştırılmak istendiği bu çalışma bu sebepten ötürü 10.sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Çalışma kapsamında 11 okulda, 13 farklı bölümde öğrenim gören 553 öğrenciden veri toplanmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklere göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Ölçek Uygulanan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	F	%
Kız	275	49,7
Erkek	278	50,3
Toplam	553	100,0
Okul	F	%
Öğretmen H. Artunç MTAL	24	4,3
60. Yıl MTAL	52	9,4
Bingöl MTAL	93	16,8
Karlıova MTAL	13	2,4
Karşıyaka MTAL	73	13,2
Solhan MTAL	24	4,3
Şehit M. Koçdağı MTAL	31	5,6
Solhan Farabi MTAL	54	9,8
İbni Sina MTAL	58	10,5
Saray MTAL	99	17,9
Şehit M. Yıldırım MTAL	32	5,8
Toplam	553	100,0
Bölüm	F	%
Elektrik - Elektronik Teknolojisi	53	9,6
Sağlık Hizmetleri	164	29,7
Adalet	32	5,8
Yenilenebilir Enerji ve Teknoloji	22	4,0
Metal Teknolojisi	16	2,9
Mobilya	18	3,3
Bilişim Teknolojileri	62	11,2
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	43	7,8
Yiyecek – İçecek Hizmetleri	19	3,4
Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri	22	4,0
Aile Tüketici Hizmetleri	27	4,9
Muhasebe ve Finansman	53	9,6
Pazarlama ve Perakende	22	4,0
Toplam	553	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin 275'i (%49.7) kız, 287'si (%50.3) erkektir. En fazla sayıda öğrenci Bingöl MTAL'de öğrenim görmektedir. Bölümlerden ise en fazla katılımcı sağlık hizmetleri bölümündendir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan veriler, araştırmacı tarafından öğrencilerin çeşitli demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulan öğrenci bilgi formu ile Koçakoğlu ve Türkmen (2010) tarafından öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla beşli Likert tipinde geliştirilen Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği uygulanarak elde edilmiştir (Ek-2). 168 öğrenciye uygulanarak geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan taslak ölçeğin kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.941 olarak bulunmuştur. Ölçekteki 36 maddeden 23'ü olumlu, 13'ü olumsuz maddeden oluşmaktadır. 36 maddelik bu tutum ölçeğinde 7 faktör bulunmaktadır. Ölçeğin birinci faktöründe 17 madde yer almakta ve maddelerin faktör yükleri .494 ile .798 arasında değişmektedir. Ölçeğin ikinci faktöründe 5 madde yer almakta ve faktör yükleri .529 ile .825 arasında değişmektedir. Ölçeğin üçüncü faktöründe 5 madde yer almakta ve faktör yükleri .443 ile .736 arasında değişmektedir. Ölçeğin dördüncü faktöründe 3 madde yer almakta ve faktör yükleri .643 ile .851 arasında değişmektedir. Ölçeğin beşinci faktöründe 2 madde yer almakta ve faktör yükleri .657 ve .797 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin altıncı faktöründe 2 madde yer almakta olup, söz konusu maddelerin faktör yükleri .657 ve .797 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin yedinci faktöründe 2 madde yer almakta olup, söz konusu maddelerin faktör yükleri .823 ve .592 olarak belirlenmiştir (Koçakoğlu ve Türkmen, 2010).

Tutum ölçeği ile birlikte uygulayıcı tarafından öğrenilmek istenen demografik bilgileri içeren öğrenci bilgi formu öğrencilere verilmiştir. Öğrencilerin biyoloji dersi tutumları ile akademik başarılarını incelemek için ise ölçek uygulanan öğrencilerin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı sene sonu biyoloji dersi sınıf not ortalamaları kullanılmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği, 2017-2018 öğretim yılının II.döneminde Bingöl merkez ve ilçelerindeki mesleki ve teknik anadolu liselerinde öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulayıcı tarafından katılımcılara tutum ölçeğinin neden uygulandığı ve nasıl yanıtlanması gerektiği hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra ihtiyaç

duydıkları kadar gerekli zaman verilmiştir. Uygulayıcının kontrolünde katılımcıların yanıtladığı ölçekler toplanıp numaralandırılmıştır. Toplamda 553 öğrenciye uygulanan tutum ölçeği sonuçları daha sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için istatistik paket programı kullanılmıştır. Analizlere başlamadan önce kayıp değerler ve uç değerler incelenmiştir. Yanıtları çok sayıda kayıp değer içerdiğinden 15 öğrenci (69, 109, 105, 168, 192, 205, 386, 391, 404, 406, 488, 490, 491, 528 ve 550 denek numaralı katılımcılar) veri setinden çıkarılmıştır. Sonra olumsuz maddeler ters kodlanmıştır. Kalan veride kayıp değerlere ortalama atanmıştır. Yapılan uç değer analizlerinde 10 öğrencinin (sırasıyla 234, 275, 17, 493, 375, 280, 343, 103, 34 ve 480 denek numaralı katılımcılar) uç değer olduğu tespit edilerek bu kişiler veri setinden çıkarılmıştır. Analizler 528 veri ile yapılmıştır.

Çalışmanın ilk alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla alınan her bir toplam puan soru sayısına bölünerek ortalama puanlar üzerinden betimsel istatistikler hesaplanmıştır.

Çalışmanın ikinci alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla öncelikle alınan toplam puanların cinsiyete göre oluşan alt gruplardaki dağılımlarının normalliği incelenmiştir. Normallik testleri sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farkını Gösteren Veriler*

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov		
		KS	Sd	P
Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Kız	,062	264	,016
	Erkek	,067	264	,006
Laboratuvara İlişkin Tutum	Kız	,126	264	,000
	Erkek	,106	264	,000
Biyoloji Dersine İlişkin Tutum	Kız	,096	264	,000
	Erkek	,088	264	,000
Grupla Öğrenmeye İlişkin Tutum	Kız	,137	264	,000
	Erkek	,138	264	,000
Dersin Öğrenilmesine İlişkin Tutum	Kız	,127	264	,000
	Erkek	,153	264	,000
Dersin Konumuna İlişkin Tutum	Kız	,148	264	,000
	Erkek	,103	264	,000
Dersin Medyadaki Yerine İlişkin Tutum	Kız	,137	264	,000
	Erkek	,148	264	,000
Biyolojiye İlişkin Tutum	Kız	,051	264	,099
	Erkek	,079	264	,000

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanlarının oluşan alt gruplardan en az birinde normal dağılmadığı görülmektedir. Bu nedenle yapılan analizlerde parametrik olmayan tekniklerden Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla öncelikle alınan toplam puanların bölüme göre oluşan alt gruplardaki dağılımlarının normalliği incelenmiştir. Normallik testleri sonuçları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. *Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Bölümlere Göre Farkını Gösteren Veriler*

	Bölüm	Kolmogorov-Smirnov		
		KS	Sd	P
Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,089	51	,200*
	Bilişim Teknolojileri	,106	56	,174
	Muhasebe ve Finansman	,124	51	,049
	Sağlık Hizmetleri	,059	159	,200*
Laboratuvara İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,109	51	,185
	Bilişim Teknolojileri	,151	56	,003
	Muhasebe ve Finansman	,107	51	,200*
	Sağlık Hizmetleri	,114	159	,000
Biyoloji Dersine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,069	51	,200*
	Bilişim Teknolojileri	,099	56	,200*
	Muhasebe ve Finansman	,146	51	,008
	Sağlık Hizmetleri	,116	159	,000
Grupla Öğrenmeye İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,142	51	,012
	Bilişim Teknolojileri	,192	56	,000
	Muhasebe ve Finansman	,212	51	,000
	Sağlık Hizmetleri	,141	159	,000
Dersin Öğrenilmesine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,154	51	,004
	Bilişim Teknolojileri	,159	56	,001
	Muhasebe ve Finansman	,174	51	,001
	Sağlık Hizmetleri	,138	159	,000
Dersin Konumuna İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,137	51	,018
	Bilişim Teknolojileri	,127	56	,025
	Muhasebe ve Finansman	,139	51	,015
	Sağlık Hizmetleri	,122	159	,000
Dersin Medyadaki Yerine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,194	51	,000
	Bilişim Teknolojileri	,150	56	,003
	Muhasebe ve Finansman	,121	51	,061
	Sağlık Hizmetleri	,150	159	,000
Biyolojiye İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	,093	51	,200*
	Bilişim Teknolojileri	,093	56	,200*
	Muhasebe ve Finansman	,109	51	,187
	Sağlık Hizmetleri	,056	159	,200*

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuvara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum ve dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanlarının oluşan alt gruplardan en az birinde normal dağılmadığı

görülmektedir. Biyolojiye ilişkin tutum puanları normal dağılıma uymaktadır ancak analiz bütünlüğü açısından diğer veriler gibi ele alınmıştır. Bu nedenle yapılan analizlerde parametrik olmayan tekniklerden Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Çalışmanın dördüncü alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuvara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları okula göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla öncelikle alınan toplam puanların okula göre oluşan alt gruplardaki dağılımlarının normalliği incelenmiştir. Normallik testleri sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur (1, 2, 4 ve 9 kodlu okullar kişi sayılarının azlığı nedeniyle analiz dışı bırakılmıştır)

Tablo 4. Normallik Testleri-Tutum Puanlarının Okula Göre Farkını Gösteren Veriler

Okul			Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
			KS	Sd	P	SW	Sd	P
Biyoloji Yönelik Ölçeği	Dersine Tutum	Karşıyaka MTAL	,076	69	,200*			
		Şehit M. Koçdağı MTAL				,969	31	,504
		Solhan Farabi MTAL	,092	51	,200*			
		İbni Sina MTAL	,132	56	,016			
		Saray MTAL	,064	96	,200*			
		60. Yıl MTAL	,071	52	,200*			
		Bingöl MTAL	,104	86	,021			
Laboratuvara Tutum	İlişkin	Karşıyaka MTAL	,120	69	,015			
		Şehit M. Koçdağı MTAL				,930	31	,044
		Solhan Farabi MTAL	,161	51	,002			
		İbni Sina MTAL	,143	56	,006			
		Saray MTAL	,153	96	,000			
		60. Yıl MTAL	,100	52	,200*			
		Bingöl MTAL	,122	86	,003			
Biyoloji İlişkin	Dersine Tutum	Karşıyaka MTAL	,089	69	,200*			
		Şehit M. Koçdağı MTAL				,968	31	,478
		Solhan Farabi MTAL	,155	51	,004			
		İbni Sina MTAL	,101	56	,200*			
		Saray MTAL	,132	96	,000			
		60. Yıl MTAL	,170	52	,001			
		Bingöl MTAL	,116	86	,006			

Grupla Öğrenmeye	Karşıyaka MTAL	,116	69	,023			
İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL				,954	31	,202
	Solhan Farabi MTAL	,139	51	,015			
	İbni Sina MTAL	,136	56	,012			
	Saray MTAL	,204	96	,000			
	60. Yıl MTAL	,164	52	,001			
	Bingöl MTAL	,104	86	,023			
Dersin Öğrenilmesine	Karşıyaka MTAL	,142	69	,002			
İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL				,888	31	,004
	Solhan Farabi MTAL	,148	51	,007			
	İbni Sina MTAL	,145	56	,005			
	Saray MTAL	,171	96	,000			
	60. Yıl MTAL	,166	52	,001			
	Bingöl MTAL	,145	86	,000			
Dersin Konumuna	Karşıyaka MTAL	,192	69	,000			
İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL				,953	31	,184
	Solhan Farabi MTAL	,138	51	,017			
	İbni Sina MTAL	,119	56	,048			
	Saray MTAL	,142	96	,000			
	60. Yıl MTAL	,136	52	,017			
	Bingöl MTAL	,109	86	,014			
Dersin Medyadaki	Karşıyaka MTAL	,117	69	,020			
Yerine İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL				,949	31	,142
	Solhan Farabi MTAL	,146	51	,008			
	İbni Sina MTAL	,126	56	,027			
	Saray MTAL	,164	96	,000			
	60. Yıl MTAL	,179	52	,000			
	Bingöl MTAL	,185	86	,000			
Biyolojiye	Karşıyaka MTAL	,063	69	,200*			
İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL				,924	31	,031
	Solhan Farabi MTAL	,066	51	,200*			
	İbni Sina MTAL	,109	56	,094			
	Saray MTAL	,060	96	,200*			
	60. Yıl MTAL	,069	52	,200*			
	Bingöl MTAL	,086	86	,167			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki

yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanlarının oluşan alt gruplardan en az birinde normal dağılmadığı görülmektedir. Bu nedenle yapılan analizlerde parametrik olmayan tekniklerden Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Meslek lisesi ğrencilerinin biyolojiye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek için sınıflara ait biyolojiye yönelik tutum puanlarının genel ortalaması alınmış; alınan bu ortalama değer yine aynı sınıfa ait sene sonu Biyoloji dersi genel sınıf başarı ortalaması ile karşılaştırılmıştır. Bunun için istatistik paket programında korelasyonel ilişkiyi incelemekte kullanılan parametrik olmayan tekniklerden Spearman korelasyon tekniği kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bulgular bölümünde araştırılmak istenen alt problemlere ait sonuçlar yer almaktadır. Her bir alt probleme ait olan bulgular ayrı olarak ele alınmıştır. Alt problemlere ait tablolara yine bulgular içinde yer verilmiştir.

4.1. Bulgular

4.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmanın ilk alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuvara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla hesaplanan betimsel istatistikler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. *Betimsel İstatistikler-Öğrencilerin Tutum Puanı Düzeyleri Verileri*

		Biyoloji				Dersin			
		Dersine		Biyoloji		Grupla		Dersin	
		Yönelik		Dersine		Öğrenmeye		Konumuna	
		Tutum		İlişkin		İlişkin		İlişkin	
		Ölçeği		Tutum		Tutum		Tutum	
		İlişkin Tutum		Tutum		İlişkin Tutum		Tutum	
N	Kişi	528	528	528	528	528	528	528	528
	Kayıp	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ortalama	3,2944	3,7636	3,6743	3,4131	3,0141	3,2082	3,6322	3,0104
	Std.Sapma	,63279	,83714	,80916	,89146	1,02691	1,15354	,94552	,87272
	Minimum	1,40	1,20	1,40	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	Maksimum	4,80	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Tablo 5 incelendiğinde, ortalamanın en yüksek olduđu puanın laboratuara iliřkin tutum, en dűřük olduđu puanın biyolojiye iliřkin tutum olduđu gűrűlmektedir. Puanlara (1-5 aralıđında) genel olarak orta dűzeye (3'e) yakındır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme Yűnelik Bulgular

Çalıřmanın ikinci alt problemi olan “Meslek lisesi űđrencilerinin biyoloji dersine iliřkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara iliřkin tutum, biyoloji dersine iliřkin tutum, grupla űđrenmeye iliřkin tutum, dersin űđrenilmesine iliřkin tutum, dersin konumuna iliřkin tutum, dersin medyadaki yerine iliřkin tutum ve biyolojiye iliřkin tutum puanları cinsiyete gűre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gűstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 6'da sunulmuřtur.

Tablo 6. Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farkını Gösteren Veriler

			Sıra	U	P	
			Ortalaması	Sıralar Toplamı		
	Cinsiyet	N				
Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Kız	264	278,22	73449,50	31226,500	,039
	Erkek	264	250,78	66206,50		
	Toplam	528				
Laboratuvara İlişkin Tutum	Kız	264	282,45	74567,50	30108,500	,007
	Erkek	264	246,55	65088,50		
	Toplam	528				
Biyoloji dersine İlişkin Tutum	Kız	264	288,08	76053,50	28622,500	,000
	Erkek	264	240,92	63602,50		
	Toplam	528				
Grupla öğrenmeye İlişkin Tutum	Kız	264	275,41	72709,00	31967,000	,098
	Erkek	264	253,59	66947,00		
	Toplam	528				
Dersin öğrenilmesine İlişkin Tutum	Kız	264	265,61	70121,00	34555,000	,866
	Erkek	264	263,39	69535,00		
	Toplam	528				
Dersin konumuna İlişkin Tutum	Kız	264	286,22	75563,00	29113,000	,001
	Erkek	264	242,78	64093,00		
	Toplam	528				
Dersin medyadaki yerine İlişkin Tutum	Kız	264	241,66	63799,00	28819,000	,000
	Erkek	264	287,34	75857,00		
	Toplam	528				
Biyolojiye İlişkin Tutum	Kız	264	270,28	71353,50	33322,500	,384
	Erkek	264	258,72	68302,50		
	Toplam	528				

Tablo 6 incelendiğinde, meslek lisesi öğrencilerinin grupla öğrenmeye ilişkin tutum ($U=31967.000$, $p>0.05$), dersin öğrenilmesine ilişkin tutum ($U=34555.000$, $p>0.05$) ve biyolojiye ilişkin tutum ($U=33322.500$, $p>0.05$) puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları ($U=31226.500$, $p<0.05$), laboratuvara ilişkin tutum ($U=30108.500$, $p<0.05$), biyoloji dersine ilişkin tutum ($U=28622.500$, $p<0.05$), dersin konumuna ilişkin tutum ($U=29113.000$, $p<0.05$) ve dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ($U=28819.000$, $p<0.05$) puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

Kız öğrencilerin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları, laboratuara ilişkin, biyoloji dersine ilişkin ve dersin konumuna ilişkin tutum puanları, erkek öğrencilerden daha yüksektir. Erkek öğrencilerin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanları ise kız öğrencilerden daha yüksektir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupta öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H Testi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Tutum Puanlarının Bölümlere Göre Farkını Gösteren Veriler

	Bölüm	N	Sıra ortalaması	H	Sd	p	Fark
Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	186,25	13,133	3	,004	1-4
	Bilişim Teknolojileri	56	183,73				2-4
	Muhasebe ve Finansman	51	150,50				
	Sağlık Hizmetleri	159	144,27				
	Toplam	317					
Laboratuvara İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	169,31	1,268	3	,737	
	Bilişim Teknolojileri	56	156,61				
	Muhasebe ve Finansman	51	149,32				
	Sağlık Hizmetleri	159	159,64				
	Toplam	317					
Biyoloji Dersine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	145,91	4,045	3	,257	
	Bilişim Teknolojileri	56	153,14				
	Muhasebe ve Finansman	51	147,21				
	Sağlık Hizmetleri	159	169,04				
	Toplam	317					
Grupla Öğrenmeye İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	159,09	3,165	3	,367	
	Bilişim Teknolojileri	56	175,37				
	Muhasebe ve Finansman	51	164,98				
	Sağlık Hizmetleri	159	151,29				
	Toplam	317					
Dersin Öğrenilmesine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	176,79	17,487	3	,001	2-4
	Bilişim Teknolojileri	56	195,95				
	Muhasebe ve Finansman	51	156,02				
	Sağlık Hizmetleri	159	141,24				
	Toplam	317					
Dersin Konumuna İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	173,71	8,719	3	,033	1-3
	Bilişim Teknolojileri	56	145,13				
	Muhasebe ve Finansman	51	131,78				
	Sağlık Hizmetleri	159	167,90				
	Toplam	317					
Dersin Medyadaki Yerine İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	192,82	9,624	3	,022	1-4
	Bilişim Teknolojileri	56	162,01				
	Muhasebe ve Finansman	51	156,69				
	Sağlık Hizmetleri	159	147,83				
	Toplam	317					
Biyolojiye İlişkin Tutum	Elektrik – Elektronik Teknolojisi	51	195,13	26,334	3	,000	1-4
	Bilişim Teknolojileri	56	194,42				2-4
	Muhasebe ve Finansman	51	155,50				
	Sağlık Hizmetleri	159	136,06				
	Toplam	317					

Tablo 7 incelendiğinde, meslek lisesi öğrencilerinin laboratuara ilişkin tutum ($H_{(3)}= 1,268, p>0.05$), biyoloji dersine ilişkin tutum ($H_{(3)}= 4,045, p>0.05$) ve grupla öğrenmeye ilişkin tutum ($H_{(3)}= 3,165, p>0.05$) puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları ($H_{(3)}= 13,133, p<0.05$), dersin öğrenilmesine ilişkin tutum ($H_{(3)}= 17,487, p<0.05$), dersin konumuna ilişkin tutum ($H_{(3)}= 8,719, p<0.05$), dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ($H_{(3)}= 9,624, p<0.05$) ve biyolojiye ilişkin tutum ($H_{(3)}= 26,334, p<0.05$) puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

Sağlık Hizmetleri bölümündeki öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları Elektrik – Elektronik Teknolojisi ve Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Sağlık Hizmetleri bölümündeki öğrencilerinin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanları Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerinin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanları Elektrik – Elektronik Teknolojisi öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Sağlık Hizmetleri bölümündeki öğrencilerin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanları Elektrik – Elektronik Teknolojisi öğrencilerinin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Sağlık Hizmetleri bölümündeki öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanları Elektrik – Elektronik Teknolojisi ve Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmanın dördüncü alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ve bunun alt boyutları olan laboratuvara ilişkin tutum, biyoloji dersine ilişkin tutum, grupla öğrenmeye ilişkin tutum, dersin öğrenilmesine ilişkin tutum, dersin konumuna ilişkin tutum, dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ve biyolojiye ilişkin tutum puanları okula göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H Testi sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Tutum Puanlarının Okullara Göre Farkını Gösteren Veriler

Okul		N	Sıra ortalaması	H	Sd	p	Fark
Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Karşıyaka MTAL	69	218,76	4,134	6	,659	
	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	238,63				
	Solhan Farabi MTAL	51	213,22				
	İbni Sina MTAL	56	202,23				
	Saray MTAL	96	229,48				
	60. Yıl MTAL	52	204,76				
	Bingöl MTAL	86	233,63				
	Toplam	441					
Laboratuvara İlişkin Tutum	Karşıyaka MTAL	69	210,17	8,589	6	,198	
	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	181,69				
	Solhan Farabi MTAL	51	209,66				
	İbni Sina MTAL	56	229,21				
	Saray MTAL	96	228,41				
	60. Yıl MTAL	52	256,27				
	Bingöl MTAL	86	215,65				
	Toplam	441					
Biyoloji Dersine İlişkin Tutum	Karşıyaka MTAL	69	194,55	27,457	6	,000	3-6
	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	165,84				5-6
	Solhan Farabi MTAL	51	270,60				6-11
	İbni Sina MTAL	56	245,17				
	Saray MTAL	96	240,27				
	60. Yıl MTAL	52	234,52				
	Bingöl MTAL	86	187,27				
	Toplam	441					

Grupla	Karşiyaka MTAL	69	220,20	7,086	6	,313	
Öğrenmeye	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	250,65				
İlişkin Tutum	Solhan Farabi MTAL	51	209,44				
	İbni Sina MTAL	56	214,13				
	Saray MTAL	96	241,36				
	60. Yıl MTAL	52	219,86				
	Bingöl MTAL	86	200,24				
	Toplam		441				
Dersin	Karşiyaka MTAL	69	231,43	28,959	6	,000	3-10
Öğrenilmesine	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	272,26				5-10
İlişkin Tutum	Solhan Farabi MTAL	51	204,98				6-10
	İbni Sina MTAL	56	227,13				7-10
	Saray MTAL	96	225,92				8-10
	60. Yıl MTAL	52	142,86				5-6
	Bingöl MTAL	86	241,42				
	Toplam		441				
Dersin	Karşiyaka MTAL	69	237,66	13,221	6	,040	5-3
Konumuna	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	174,45				5-6
İlişkin Tutum	Solhan Farabi MTAL	51	251,76				5-10
	İbni Sina MTAL	56	206,29				6-8
	Saray MTAL	96	204,07				8-10
	60. Yıl MTAL	52	247,56				
	Bingöl MTAL	86	218,58				
	Toplam		441				
Dersin	Karşiyaka MTAL	69	175,99	16,945	6	,009	3-6
Medyadaki	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	216,90				3-8
Yerine İlişkin Tutum	Solhan Farabi MTAL	51	222,87				3-10
	İbni Sina MTAL	56	196,63				3-11
	Saray MTAL	96	242,66				7-8
	60. Yıl MTAL	52	229,22				7-11
	Bingöl MTAL	86	244,20				
	Toplam		441				
Biyolojiye	Karşiyaka MTAL	69	231,38	22,573	6	,001	3-7
İlişkin Tutum	Şehit M. Koçdağı MTAL	31	278,29				3-10
							6-11
	Solhan Farabi MTAL	51	201,06				5-6
	İbni Sina MTAL	56	179,39				5-7
	Saray MTAL	96	224,00				5-10
	60. Yıl MTAL	52	184,60				7-8
	Bingöl MTAL	86	249,60				7-11
							10-11
Toplam		441					

Tablo 8 incelendiğinde, meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği puanları ($H_{(6)}= 4,134, p>0.05$), laboratuara ilişkin tutum ($H_{(6)}= 8,589, p>0.05$) ve grupla öğrenmeye ilişkin tutum ($H_{(6)}= 7,086, p>0.05$) puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutum ($H_{(6)}= 27,457, p<0.05$), dersin öğrenilmesine ilişkin tutum ($H_{(6)}= 28,959, p<0.05$), dersin konumuna ilişkin tutum ($H_{(6)}= 13,221, p<0.05$), dersin medyadaki yerine ilişkin tutum ($H_{(6)}= 16,945, p<0.05$) ve biyolojiye ilişkin tutum ($H_{(6)}= 22,573, p<0.05$) puanları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

Solhan Farabi MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutum puanları Karşıyaka MTAL, Şehit Mehmet Koçdağı MTAL ve Bingöl MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

60. Yıl MTAL öğrencilerinin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanları diğer tüm okullardaki öğrencilerin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Şehit Mehmet Koçdağı MTAL öğrencilerinin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanları Solhan Farabi MTAL öğrencilerinin dersin öğrenilmesine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Şehit Mehmet Koçdağı MTAL öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanları Karşıyaka MTAL, Solhan Farabi MTAL ve 60. Yıl MTAL öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Saray MTAL öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanları Solhan Farabi MTAL ve 60. Yıl MTAL öğrencilerinin dersin konumuna ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Karşıyaka MTAL öğrencilerinin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanları Solhan Farabi MTAL, Saray MTAL, 60. Yıl MTAL ve Bingöl MTAL öğrencilerinin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür. İbni Sina MTAL öğrencilerinin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanları Saray MTAL ve Bingöl

MTAL öğrencilerinin dersin medyadaki yerine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

İbni Sina MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanları Karşıyaka MTAL, Şehit Mehmet Koçdağı MTAL, Saray MTAL ve Bingöl MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür. 60. Yıl MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanları Karşıyaka MTAL, Şehit Mehmet Koçdağı MTAL ve Bingöl MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Solhan Farabi MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanları Şehit M. Koçdağı MTAL ve Bingöl MTAL öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmanın beşinci ve son alt problemi olan “Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak için öğrencilere ait karne notları bölüm ortalaması olarak alınıp bölüme ait genel tutum ortalamaları ile ilişkisine bakılmıştır. Yapılan Spearman tekniği analiz sonuçlarına göre; MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki orta düzeyde pozitif (,364) ve %5’lik ($p>0,005$) anlamlılık düzeyine göre anlamlı olmayan bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durum MTAL öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir. Analiz sonuçları herhangi bir grafikte desteklenemediğinden bu bulguya ait veriler tabloda gösterilmemiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlara değinilmiştir. Araştırma sonuçları kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar bölümünde bahsedilen diğer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Sonuçlar çerçevesinde problem durumunun çözümüne yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde meslek lisesi öğrencilerinin biyolojiye ilişkin tutumlarının düşük olduğu görülmektedir. Duyuşsal alana ait olan özelliklerin bilişsel alana etkisi akademik çalışmalarında oldukça fazla işlenen konulardan bir tanesidir. Bu çalışmada da kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalarda tutumun pek çok faktörden etkilendiği belirtilmiştir. Bu faktörler ise, neticesinde öğrenci başarısını etkilemektedir. Atik, Doğan, Erkoç ve Tan (2016); Adekunle ve Femi-Adeoye (2016) öğrencilerin biyoloji dersindeki akademik başarıları ile biyoloji dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin biyolojiye yönelik tutumlarının düşük olmasının, onların biyoloji dersi başarılarına da etki ettiği söylenebilir. Ancak yapılmış olan bu çalışmada öğrencilerin biyolojiye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin çıkmamış olması daha önce yapılmış olan ve kuramsal çerçevede belirtilen örneklerle ters düşmektedir. Özellikle MTAL gibi akademik performansların istenen düzeyde olmadığı bilinen lise türlerinde yapılması gündemde olan ve uygulamaya geçmeye hazırlanan düzenleme çalışmaları ile bu tip liselerde öğrenim gören öğrencilerin biyoloji, fizik, kimya gibi fen bilimlerindeki başarılarını olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Yine yapılacak olan çalışmalar tutumlarının olumlu yönde değişmesini etkileyebilir.

Biyolojiye yönelik tutumun cinsiyete göre de incelendiği bu çalışmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre biyolojiye olan tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bu sonucu alanyazında daha önce yapılmış olan çalışmaların çoğunu destekler

niteliktedir. (Prokop, Prokop ve Tunnicliffe, 2007; Ekici ve Hevedanlı, 2010; Köseoğlu ve Pehlivan, 2010; Atik, Doğan, Erkoç ve Tan, 2016)

Biyoloji gibi derslerin uygulamaya dönük olması öğrenmeyi kolaylaştıran bir faktördür. Araştırmada her ne kadar öğrencilerin laboratuara ilişkin tutumları yüksek çıkmışsa da okullardaki laboratuvar koşullarının yetersiz olmasının biyolojiye olan tutumlarını da etkilemesi mümkündür.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında biyolojiye ilişkin tutumlarının daha yüksek olması beklenen Sağlık hizmetleri bölümü öğrencilerinin tutumlarının diğer okullara göre daha düşük olması ise şaşırtıcıdır. Özellikle bu öğrencilerin potansiyel bir sağlık çalışanı adayı olarak biyolojiye tutumlarının düşük olması sorgulanması gereken bir durumdur.

Başarılı ülke örneklerine bakıldığında öğretim programlarının odağında bilginin uygulamaya dönük olarak verilmesi ve öğrencilerin problem çözme becerilerinin geliştirilmesi bulunmaktayken, her öğrenci için bütün kademelerde rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulması, öğrencilerin süreçte yaşadığı sorunları daha hızlı belirlemekte ve çözüm üretebilmektedir (EURYDICE, 2009). Ülkemizde var olan öğretim programlarının odağında teoride her ne kadar öğrenci bulunuyor olsa da pratikte bu durum uygulamaya koyulamamaktadır.

Biyoloji öğretim programları hazırlanırken ihtiyaç analizi çalışmaları konusunda bir çalışma yapıldığına dair net bir bilgiye literatürde rastlanmamıştır. Uygulanmakta olan BDÖP bu durumu kanıtlar niteliktedir. Ortaöğretimde farklı okul türleri, bu okullarda da farklı alanlar bulunmaktadır. Tek tip öğrenci olmadığı gibi tek bir öğretim programı da olmamalıdır. İhtiyaç analizleri okul türlerine ve hatta bölümlere göre yapılmalı, öğretim programları bu doğrultuda hazırlanmalıdır. Böylece öğrencinin seviyesine uygun öğretim programları sayesinde öğrencinin derse olan tutumu değişebilir ve öğrenci başarısı artabilir. En önemlisi ise öğrencilerde fen bilimlerine yönelik öğrenme isteği artabilir.

MEB yayınladığı 2023 Eğitim Vizyonunda okullar ve bölgeler arası farkları azaltmak, eğitim sistemini bir bütün olarak görmek amacıyla Öğrenci Başarı İzleme Araştırması kurulacağını, sonuçların yıllar içerisinde akademik dünyayla birlikte çalışılarak takip edilip

sistemde gerekli iyileştirici tedbirlerin alınacağını belirtmiştir (MEB, 2018c). Okullar arası başarı farklarının azaltılmasında eğitsel tedbirlerin alınacak olması, tasarım-beceri atölyelerinin kurulması gibi fikirler umut vericidir. Ancak mesleki eğitimde alan derslerinin 9.sınıfta başlayacak olması biyoloji gibi kültür derslerinin öğretiminin nasıl olacağı konusunda akıllarda soru işareti bırakmaktadır.

Sonuç olarak yapılan bu araştırmada alanyazında daha önce yapılmış çoğu araştırma sonucunun aksine öğrencilerin biyoloji dersi akademik başarıları ile biyolojiye yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Cinsiyet faktörü açısından biyoloji dersi tutumları kız öğrenciler lehine yüksek çıksa bile bu durumun sınıf başarı ortalamalarına pek etki ettiği söylenememektedir. Ancak betimsel bir durum tespiti gerçekleştiren bu gibi araştırmalar farklı okullarda farklı öğrencilerle yapıldığında başka sonuçlar elde edilmesi mümkündür.

5.2. Öneriler

1. MTAL'de öğrenim gören öğrencilerin biyolojiye olan tutum düzeylerini arttırmak için okullarına ve bölümlerine göre hazırlanmış özel biyoloji öğretim programları hazırlanabilir. Bunun için öncelikle bu bölümlere yönelik ihtiyaç analizi çalışmaları yapılmalı, bölümlere göre yarar sağlayacak hedef ve kazanımlar belirlenmelidir.

2. Hazırlanacak olan öğretim programlarının içerikleri teoriden çok pratiğe yönelik; özellikle günlük yaşam becerilerini ele alır nitelikte olursa öğrencilerin biyoloji dersinde daha başarılı olabilecekleri tahmin edilmektedir. Mesleki sorunlar ve bu sorunların çözümleri, örnek olay, pratik sağlık becerileri gibi günlük yaşam becerilerinin yüksek olması öğrencinin hem biyoloji dersine yönelik tutumunu arttırabilir hem de biyoloji gibi önemli bir bilim dalına gereken önem göstermesini sağlayabilir.

3. Bu çalışmada olduğu gibi öğrenci tutumları üzerine yapılan çalışmalar dikkate alınarak biyoloji ders programı içerik ve kazanım açısından değerlendirilip düzenlenebilir.

4. Biyoloji öğretim programlarının yanı sıra ders kitapları, materyalleri ve sınıf ortamının da teknik liselerde öğrenim gören öğrencilerin alt yapılarına uygun olarak tasarlanması ve

düzenlenmesi yararlı olacaktır. Araştırma sonucunda öğrencilerin laboratuara yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir; ancak çoğu okulda yeterli fiziki koşullar mevcut değildir. Böyle düzenlemelerin yapılması her öğrencinin biyoloji dersindeki kazanımlara ulaşması kolaylaşacaktır.

5. Teknik liselerin öğrenci başarılarının genel olarak diğer lise türlerine göre düşük olduğu düşünüldüğünde rehberlik hizmetlerinin önemi de ortaya çıkmaktadır. Teknik liselerdeki rehberlik hizmetlerinin salt disiplin problemleri ya da davranış bozuklukları değil, aynı zamanda bireysel gelişim, mesleki görüş geliştirme ve insan ilişkiler gibi hümanist değerleri de kapsamı ve bu konuda öğrencilere destek vermesi oldukça önem arz etmektedir.

6. MTAL'de temel fen bilimleri derslerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alt yapılarına uygun olarak yeniden tasarlanması oldukça uzun ve kapsamlı bir süreç gerektirir. Bu çalışmaların üniversite akademisyenleri ve MEB tarafından oluşturulacak özel komisyonlarca ele alınması, öğretmenlerin bu komisyonlara aktif olarak katılarak bilgi ve uygulama alışverişinin gerçekleştirilmesi zorunlu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adekunle, R. F. ve Femi-Adeoye, K. O. (2016). Students' attitude and interest as correlates of students' academic performance in biology in senior secondary school. *International Journal for Innovation Education and Research*, Vol: 4(3). Online-ISSN 2411-2933
- Aktaş, M. (2013). 5E öğrenme modeli ve işbirlikli öğrenme yönteminin biyoloji dersi tutumuna etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1). 109-128.
- Alacapınar, F. G. ve Sönmez, V. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atıcı, T. ve Çevik, M. (2015). Mevcut biyoloji dersi öğretim programının mesleki ve teknik liselerde görevli öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi ve yeni bir taslak program önerisi: Fotosentez konusu örneği. *GEFAD / GUJGEF* 35(3): 423-441
- Atik, A.D., Erkoç Ünlü, F., Kayabaşı, Y. ve Yağcı, E. (2015) Ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji bilimine ve dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 36, Sayfa: 1-18. ISSN:1302-8944
- Atik, İ. (2017). Uluslararası öğrenci değerlendirme programı-2015 sonuçlarına göre Türkiye'de mesleki eğitim. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 7 (3), Sayfa: 484-493
- Atik, A. D., Tan, G., Doğan, Y. ve Erkoç, F. (2018). Lise öğrencilerinin biyolojiye yönelik tutum, öz-yeterlik ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8 (16), Sayfa: 170-187.
- Avcı, Coşkuntuncel ve İnandı (2011). Ortaöğretim on ikinci sınıf öğrencilerinin matematik dersine karşı tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7(1), Sayfa: 50-58.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (22.bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. Sayfa: 178.
- Çevik, M. ve Ekici, G. (2008, Eylül). *Meslek lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* [Öz]. XVII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya.
- Çilenti, K. ve Özçelik, A. (1991). *Biyoloji öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Etam A. Ş. Web Ofset Tesisleri
- Çobanoğlu, R. ve Kasapoğlu, K. (2010). PISA'da Fin başarısının nedenleri ve nasılları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), Sayfa: 121-131. Retrieved from

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000048385/5000045705>

- Demirel Ö. (2000). *Eğitimde program geliştirme*. III. Baskı, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Doğan, N. (2015). *Teknik lise öğrencilerinin biyoloji dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duman, B. ve Yakar, A. (2017). Duyuşsal farkındalığa dayalı öğretimin akademik başarı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar Üzerine Etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi 2017, Cilt 3(3)*, Sayfa: 30-47.
- Efe, H. A., Oral, B., Efe, R. ve Sünkür, M. Ö. (2011). The effects of teaching photosynthesis unit with computer simulation supported co-operative learning on retention and student attitude to biology. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*. 5(1). Sayfa: 313-329.
- Ekici, G. (2002). Biyoloji öğretmenlerinin laboratuvar dersine yönelik tutum ölçeği (BÖLDYTÖ). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22. Sayfa: 62-66
- Ekici, G. ve Hevedanlı, M. (2010). Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi Sayı 4*. Sayfa: 97-109
- Ekşioğlu, E. (2017, Mayıs). *Dünya ülkelerinde mesleki eğitim. MESTEK 2017 [Öz] 4*. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresinde sunulan bildiri, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- EURYDICE. (2009). *National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms: Finland*. European Commission. Retrieved from <http://www.pharmine.org/wp-content/uploads/2014/05/EURYDICE-national-summarysheet-on-education-systems-in-Europe-Finland-2009.pdf>
- Fullan, M.G. (1991). *The new meaning of educational change*. London: Cassell Educational Limited Wellington House.
- Geylan, H.A. (2014). *Bilimsel alan gezilerinin ortaöğretim 9.Sınıf öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutum ve akademik başarıları üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gül, Ş. ve Yeşilyurt, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji ve biyoloji dersine yönelik tutumları (Pilot uygulama). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(20), Sayfa: 28-47.
- Güney, S. (2000). *Davranış bilimleri*. Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Harrison, T.G. ve White, E.L. (2012). UK school students' attitudes towards science and potential science-based careers. *Acta Didactica Napocensia, Volume: 5(4)*, ISSN 2065-1430
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, algı, iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (25. bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçakoğlu, T. ve Türkmen, L. (2010). Biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 11(2)*, Sayfa: 229-245.
- Köseoğlu, P. (2010). Biyoloji eğitiminde birleştirme tekniği temelli öğretimin akademik başarı, özyeterlik ve tutuma etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 39*, Sayfa: 244-254
- Köseoğlu, P. ve Pehlivan, H. (2010). Ankara fen lisesi öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumları ile akademik benlik tasarımları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 38* Sayfa: 225-235.
- MEB. (2012). Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, Edit. Halis Yunus Ersöz, Ömer Açıkgöz, Antalya.
- MEB. (2013). Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı.
- MEB. (2016). *PISA 2015 ulusal raporu*. Ankara: MEB. Retrieved from http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/PISA/PISA2015_Ulusal_Rapor.pdf
- MEB. (2018a). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:1, Kasım 2018
- MEB. (2018b). Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı.
- MEB. (2018c). 2023 Eğitim Vizyonu. www.2023vizyonu.meb.gov.tr isimli internet adresinden incelenmiştir.
- MEB. (2018d). Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018
- MEB. (2018e). Milli Eğitim İstatistikleri. Örgün Eğitim 2017-2018 ISSN 1300-0993 ISBN 978-975-11-4797-4 <http://sgb.meb.gov.tr/> internet adresinden alınmıştır.
- MEB. (2018f). Ortaöğretim Fen Liseleri Biyoloji Dersi Öğretim Programı.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Nasr, A.R. (2011). Attitude towards Biology and Its Effects on Student's Achievement *International Journal of Biology Vol. 3(4)*. ISSN: 1916-9671
- Özbaş, S. (2016). Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumları / High School Students' Attitudes Toward Biology Course, *TURKISH STUDIES –International*

Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 11(9), Sayfa: 659-668 ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, doi number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9371>.

- Özer, Y., ve Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, Sayfa: 313-324.
- Parlak, N. (2007). 2000-2006 yılları arasında Öğrenci Seçme Sınavı 'nda çıkan biyoloji sorunlarının konulara göre dağılımı ve orta öğretimden yüksek öğretime geçişte biyoloji özelinde yaşanan sorunlar (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Prokop, M., Prokop, P. ve Tunnicliffe, S.D. (2007). Is biology boring? Student attitudes toward Biology. *Journal of Biological Education*, Volume 42(1).
- Sarıbıyık, M. (2013). Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+1 Eğitim Modeli. *APJES-Academic Platform Journal of Engineering and Science*, volume 1, Sayfa: 39-41.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB, 2013). Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı. Ankara, 2013
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tay, B. ve Tay, B.A. (2006). Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumun başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1).
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Tyler, R. W. (1973). Testing for accountability. In A. C. Ornstein (Ed.) *Accountability for teachers and school administrators*, Belmont. CA: Fearon Publishers.
- Yenilmez, K. ve Özabacı, N. Ş. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, Sayfa: 132-146.

EKLER

Ek-1 Araştırma İzin Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 24/04/2018-E.51194

BEK4KB25F

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 36380087-302.08.01-E.51194

24/04/2018

Konu : Feriha ARISOY

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Prof. Dr. Günseli ORHON danışmanlığındaki 20125401002 numaralı öğrencisi Feriha ARISOY' un "**Meslek Lisesi Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Biyoloji Akademik Başarısına Etkisi (Bingöl İli Örneği)**" isimli tez çalışması kapsamında Bingöl ilinde bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde bulunan 10. sınıf öğrencilerine uygulama yapabilmemesinin uygun görüldüğüne ilişkin Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Doç.Dr. Ramazan KARATAŞ
Müdür

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 50913635-302.08.01-E.50607
Konu : Feriha ARISOY'un Tez Çalışması

20/04/2018

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 23.03.2018 tarih 36380087-302.08.01/E.37900 sayılı yazınız.

Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün, Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Feriha ARISOY'un "Meslek Lisesi Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Biyoloji Akademik Başarısına Etkisi (Bingöl Örneği)" konulu tez çalışmasını Bingöl İli Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 10. sınıf öğrencilerine uygulama isteğinin uygun görüldüğüne ilişkin 11.04.2018 tarih E.7365327 sayılı yazısı Ek'te gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. Eyüp Sabri TOPAL
Rektör Yardımcısı

Ek:

- 1- Bingöl İl Milli Eğitim Müd.'nün yazısı
- 2- Bingöl İl Milli Eğitim Müd.'nün Olur yazısı
- 3- Araştırma Değerlendirme Formu
- 4- Taahhütname Tutanağı
- 5- Uygulama Ölçeği (4 syf.)

T.C.
BİNGÖL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48605746-44-E.7365327
Konu: Anket Uygulanması

11/04/2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 29/03/2018 tarihli ve 50913635-302.08.01-E.10804 sayılı yazı.
b) 06/04/2018 tarihli ve 48605746-44-E.7118486 sayılı olur.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Prof. Dr. Günseli ORHON'un danışmanlığındaki 20125401002 numaralı öğrencisi Feriha ARISOY'un "**Meslek Lisesi Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Biyoloji Akademik Başarısına Etkisi (Bingöl Örneği)**" konulu tez çalışmasını ilimizdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 10. sınıf öğrencilerine uygulanmasına ilişkin talebi ilgi (b) Makam Onayı ile uygun görülmüş olup İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından mühürlenmiş uygulanacak görüşme formlarının birer örneği kapalı zarf içerisinde ilişikte gönderilmiştir

Bilimsel veri toplamak amacıyla ekte gönderilen anket çalışmasının tamamlanmasından itibaren en geç 2 hafta içerisinde, CD'ye kayıtlı olarak bir örneğinin ilişikte gönderilen (Ek-1) formu ile birlikte Valiliğimize (İl Millî Eğitim Müdürlüğü) gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Tunahan ÇİL

Vali a.

Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1-Valilik Onayı (1 adet)
- 2-Araştırma Değerlendirme Ek-2 Formu (1 adet)
- 3-Taahhütname Ek-1 Formu (1 adet)
- 4-Anket Formu (4 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza:

Aslıhan ÇİL
11/04/2018

Ramazan AKCAN
Memur

T.C.
BİNGÖL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48605746-44-E.7118486

06.04.2018

Konu: Anket Uygulanması

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi** : a) 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı ve 2012/ 13 Nolu Genelge
b) 05/04/2018 tarihli ve 48605746-044-E.7017566 sayılı Valilik Onayı.
c) 29/03/2018 tarihli ve 50913635-302.08.01-E.10804 sayılı yazı.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Prof. Dr. Günseli ORHON' un danışmanlığındaki 20125401002 numaralı öğrencisi Feriha ARISOY'un "**Meslek Lisesi Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Biyoloji Akademik Başarısına Etkisi (Bingöl Örneği)**" konulu anket çalışmasının, ilimizdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri 10. Sınıf öğrencilerine uygulanması ilgi (c) yazı ile talep edilmiş olup, söz konusu anket çalışması ilgi (b) Valilik Onayı ile görevlendirilen Müdürlüğümüz "Araştırma Değerlendirme Komisyonu"na incelenmiş ve yapılan inceleme sonucunda ilgi (a) Genelge esaslarına aykırı olmadığı ekte sunulan Araştırma Değerlendirme Formu ile tespit edilmiştir.

Buna göre; bir nüshası ekte sunulmuş olan anket çalışmasının ilimizdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 10. Sınıf öğrencilerine uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Ömer Abdulaziz DÖGER
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:

- 1-Yazı ve Anket Formları (11 sayfa)
- 2- Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)

OLUR
06.04.2018

Kadri ENGİN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

T.C.
BİNGÖL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Feriha ABİSOY
Kurumu / Üniversitesi	Abdullah Gül Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Bingöl
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Meslekî ve Teknik Araçlı Lise 10. Sınıf
Araştırmanın konusu	Meslek Lisesi Öğrencilerinin Bıyık Değine İşaretleme Düzeylerinin, Bıyık Akademi Başarılarına Etkisi (Bingöl örneği)
Üniversite / Kurum onayı	☒ Var ☐ Yok
Araştırma/proje/ödev/ tez önerisi	Tez Önerisi
Veri toplama araçları	Tutum ölçeği
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Tezim uygundur.	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi
KOMİSYON	
06.10.2018... Komisyon Başkanı Ömer Abdulkadir DÖĞER	Üye Ahmet ÇETİNKAYA Reh. Öğr.
	Üye Nihat ÖZER Reh. Öğr.

ARAŞTIRMA TAMAMLANDIKTAN SONRA, ARAŞTIRMANIN TESLİMİNE İLİŞKİN TAAHHÜTNAME TUTANAĞI

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	
Bağlı bulunduğu Üniversite/Kurum	
Araştırmanın konusu
Teslim edilen araştırma örneği türü ve sayısı Adet elektronik ortamda CD / Basılı materyal
Araştırmayı teslim alan kurum	EARGED Başkanlığı İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Yukarıda yazılı araştırma örneğini EARGED Başkanlığı/Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim ettim. / /20...

Teslim Eden

.....
.....

Teslim Alan

.....
.....

UYGUNDUR

..... / /20.....

BIYOLOJİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenciler,

Meslek lisesi öğrencilerinin Biyoloji dersine yönelik tutum düzeylerinin Biyoloji dersi akademik başarısına etkisi araştırılmak istenmektedir. Bu araştırmada kullanılmak üzere aşağıda 35 maddeden oluşan Biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği bulunmaktadır. Her bir maddeyi okuduktan sonra sizin için uygun olan sadece 1 kısmı mutlaka işaretlemeniz gerekmektedir.

I. KİŞİSEL BİLGİLER

Okul Adı:

Bölümü:

Cinsiyet:

II. BIYOLOJİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

CÜMLELER	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1) Biyoloji en sevdiğim derdir.					
2) Canlılar ile ilgili belgeseller izlemeyi severim.					
3) En kolay öğrendiğim ve başarılı olduğum ders biyolojidir.					
4) Her öğrencinin biyoloji dersini almasına gerek yoktur.					
5) Biyoloji dersi zorunlu değil seçmeli bir ders olmalıdır.					
6) Grup çalışmaları biyoloji dersinde zaman kaybıdır.					
7) Biyolog olmak istemiyorum.					
8) Proje çalışmalarında biyoloji ile ilgili konuları tercih ederim.					

BİYOLOJİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

CÜMLELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
9) Biyoloji derslerinin grup içinde çalışarak işlenmesi daha çok hoşuma gider.					
10) Biyoloji dersinde konuları öğrenirken zorlanmıyorum.					
11) Biyoloji dersinde grupla çalışmak hoşuma gitmez.					
12) Biyoloji ile ilgili kitaplar okumaktan zevk almırım.					
13) Biyoloji dersinde deney yapmayı sevmem.					
14) Biyoloji öğretmeni olmak isterim.					
15) Laboratuara biyoloji dersi işlemekten çok hoşlanırım.					
16) Biyoloji ile ilgili bir kulübe üye olmak isterim.					
17) Biyoloji konularını çalışırken çok zevk almırım.					
18) Laboratuara biyoloji dersi işlemek					
19) Biyoloji ile ilgili konularda tartışmalara katılmak hoşuma gider.					

Biyoloji dersine yönelik tutum ölçeği, Koçakoğlu ve Türkmen, 2010.

BİYOLOJİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

CÜMLELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
20) Biyoloji derslerinde araştırma ödevleri almak hoşuma gider.					
21) Biyoloji dersinin konularının deneylerle işlenmesi hoşuma gider.					
22) Biyoloji ile ilgili bir meslek sahibi olmayı isterim.					
23) Biyoloji konularında araştırma yapmayı severim.					
24) Biyoloji ders konularını öğrenmek için uzmanlarla görüşme yapmak gereksizdir.					
25) Biyoloji dersinde laboratuvarında aktif rol almak isterim.					
26) Fen bilimleri derslerinden en sevmediğim ders Biyolojidir.					
27) Biyoloji konularını öğrenmek gereksizdir.					
28) Biyoloji ile ilgili programlar izlemeyi severim.					

BİYOLOJİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

CÜMLELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
29)Biyoloji konuları ile ilgili bilimsel dergiler okumayı severim.					
30) Günlük hayatla bağlantılı olması nedeniyle biyoloji dersi çok ilgimi çekiyor.					
31)Biyoloji dersi konularım öğrenmenin yararı yoktur. Biyoloji dersinde başarılı olmak benim için diğer derslerden daha önemlidir.					
32)Biyoloji dersi olduğunda sınıfa girmek istemem.					
33)Büyükünce biyolog olarak çalışmak isterim.					
34) Biyoloji ile ilgili güncel bilimsel gelişmeleri takip ederim.					
35) Biyoloji dersinde kendimi diğer derslere göre daha rahat hissederim.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Feriha ARISOY

Doğum Yeri ve Tarihi : Alanya, 1986

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMA Eğitimi, Biyoloji Öğretmenliği(Alm.) / 2011

Yüksek Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, Eğitim Programları ve Öğretim(Tezli) Programı / Devam

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce, Almanca

İş Denevimi

Çalıştığı Kurumlar : Eylül 2012-Haziran 2014, MEB'a bağlı okullarda Öğretmen.

Eylül 2014-Şubat 2016, Alanya Bahçeşehir Koleji (Biyoloji Öğrt.)

Mart 2016-Haziran 2019, Solhan Öğretmen Hüseyin Artunç MTAL

Solhan/BİNGÖL, Biyoloji Öğretmeni

Temmuz 2019-Devam, Ermenek Anadolu Lisesi

Ermenek/KARAMAN, Biyoloji Öğretmeni

İletişim

E-Posta Adresi : feriha.arisoy@gmail.com

MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ DERSİ TUTUMLARI AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ (BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)

ORJİNALLİK RAPORU

%**22**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**20**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**11**

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

www.biyolojiportali.com

İnternet Kaynağı

%**2**

2

egitimbilim.akdeniz.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

3

earsiv.odu.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%**1**

4

kefad.ahievran.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

5

dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

6

www.efdergi.hacettepe.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

7

www.ekizceleroglu.com

İnternet Kaynağı

%**1**

8

dergipark.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**1**